

travelbook

travelbook

Tatry

Gorce, Pieniny
Orawa i Spisz

Bezdroża

ERGO
HESTIA

Autorzy tekstów: Marcin Białka, Bartłomiej Cisowski, Jan Czerwiński, Dorota Felcenloben, Natalia Figiel, Barbara Grzybowska, Paweł Klimek, Anna Nacher, Sandra Nejranowska, Marek Styczyński, Sandra Trela, Barbara Zygmąńska, Marek Zygmąński

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja i aktualizacja informacji praktycznych: Aurelia Hołubowska

Skład i opieka techniczna: Miron Kokosiński, Rafał Piłuka

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Projekt graficzny serii i okładki: Ewa Jarocka

Okładka: materiały graficzne zostały wykorzystane za zgodą Adobe Stock

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz Helion SA dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorzy oraz Helion SA nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?betag4>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie IV

ISBN: 978-83-283-7840-7

Copyright © Helion SA, 2021

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę
- Księgarnia internetowa
- Lubię to!
Nasza społeczność

travelbook

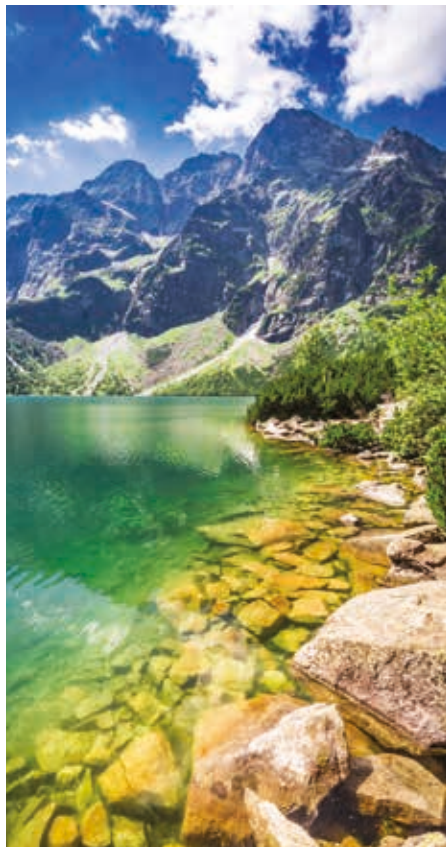
Tatry

Gorce, Pieniny
Orawa i Spisz

Spis treści

Atrakcje Tatr i Podtatrza 6

Informacje praktyczne 13

Przed wyjazdem 14
Wybór czasu podróży 14
Źródła informacji 14

Dojazd 16
Autobusem 16
Pociągiem 17
Samochodem 17

Na miejscu 20
Noclegi i wyżywienie 20

► **Schroniska górskie
i bazy namiotowe 23**

Poradnik turysty 28
Wycieczki piesze 28
Turystyka rowerowa 42
Turystyka narciarska 45

Informacje krajoznawcze 47

Krajoznawcze ABC 48

Tatry 48
Gorce 59
Pieniny i Magura Spiska 63

► **Kalendarium historyczne 79**

► **Słowniczek góralski 73**

Kultura i sztuka 78

Kuchnia 81

► **Wydarzenia kulturalne 34**

Tatry i Skalne Podhale 89

Zakopane 90

Warto zobaczyć 90

➤ **Region dla dzieci 103**

Skalne Podhale 114

Propozycje wycieczek 122

Trasa 1. Spacerkiem lub kolejką 122

Trasa 2. Z widokiem
na Orlą Perc' 127

Trasa 3. Do największego stawu
tatrzańskiego 130

Trasa 4. Dolinę kwitnących
krokusów 138

➤ **Halne kwiaty 145**

Trasa 5. Do krzyża na Giewoncie 148

Podhale i Gorce 161

Nowy Targ 162

Warto zobaczyć 163

Okolice Nowego Targu 164

➤ **Sanktuarium w Ludźmierzu 175**

Gorczańskie miejscowości 178

Propozycje wycieczek 185

Trasa 1. Do serca Gorców 185

Trasa 2. Od Tetmajerów
do ks. Tischnera 191

Trasa 3. W poprzek
przez Gorce rowerem 197

➤ **Pasterstwo w Gorcach 201**

Pieniny i Spisz 209

Pieniny 210

Spisz 227

► **Kultura spiska 223**

Propozycje wycieczek 238

Trasa 1. Najpiękniejszy fragment

Sokolej Perci 238

Trasa 2. Na najbardziej

znany szczyt w Pieninach 243

Orawa 253

Polska Orawa 254

► **O Janosiku i innych zbójnikach 257**

INDEKS 276

Spis map

Regiony opisane w przewodniku przednia okładka

Zakopane 92–93

Tatry i Skalne Podhale 115–117

Spacerkiem lub kolejką 124

Z widokiem na Orłą Perc 128

Do największego
stawu tatrzańskiego 132

Doliną kwitnących krokusów 139

Do krzyża na Giewoncie 149

Nowy Targ 164–165

Podhale i Gorce 166–167

Rabka 182–183

Do serca Gorców 186

Od Tetmajerów
do ks. Tischnera 192

W poprzek przez
Gorce rowerem 198–199

Pieniny i Spisz 212–214

Szczawnica 220–221

Krościenko 225

Najpiękniejszy
fragment Sokolej Perci 239

Najbardziej znany
szczyt w Pieninach 244

Orawa 261

Tatry tylna okładka

Spis ramek

- Przydatne adresy internetowe 15
- Miejsca przekraczania granicy w Pieninach i na Magurze Spiskiej 18
- Góry w strefie Schengen 19
- Usługi przewodnickie w Tatrach 20
- Zasady korzystania ze sztucznych ułatwień w górach 28
- Prognoza pogody 31
- Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe 34
- Niezbędnik turysty pieszego 37
- Pierwsi zdobywcy gór 49
- Samodzielne obserwacje przyrodnicze 55
- Czego nie wolno robić w parku narodowym 58
- Jezioro kontra klimat 67
- Rezerваты Pienin i Magury Spiskiej 70
- Stawni mieszkańcy regionu 79
- Tytus Chałubiński 94
- Styl zakopiański 95
- Zakopiańskie muzea i galerie 97
- Problemy Zakopanego 98
- Górskie nazewnictwo 101
- Skalne Podhale 114
- Murzasiczle 120
- Powstanie chochołowskie 121
- Stużby ratunkowe w Tatrach 123
- Kolejka na Gubałówkę 125
- Skąd wzięły się „Tatry”? 126
- Dolina Gąsienicowa 129
- Wodogrzmoty Mickiewicza 133
- Żleb Żandarmerii 134
- Morskie Oko 135
- Wspólnota Leśna Uprawnionych Ośmiu Wsi 138
- „Droga po życie” 141
- Schronisko na Hali Kondratowej 151
- Dwór w Łopusznej 168
- Rezerwat „Rogoźniczańska Skalka” 172
- Partyzanci w Gorcach 180
- Władysław Orkan 182
- Rabczańskie muzea i... teatr 184
- Skąd się wzięła nazwa „Gorce”? 185
- Główny Szlak Beskidzki 187
- Bacówki turystyki kwalifikowanej PTTK 188
- Wskazówki dla narciarzy 190
- Schronisko PTTK pod Turbaczem 194
- Gorczańskie szałasy 195
- Ośrodki Kultury i Turystyki Górskiej PTTK 197
- Dzieje czorsztyńskiej warowni 215
- Andezyt 217
- Spływ Dunajcem 218
- Józef Szalay 222
- Zabytkowe zagrody spiskie 228
- Testament Inków 229
- Rezerwat „Przełom Białki” 231
- Lody w Krościenku 242
- Święta Kinga 247
- Przesuwanie granic 255
- Ród Turzonów 262
- Rzecznik polskości 264
- De Press z Jabłonki 265
- Jak dzięki zbójnikom kościół zbudowano 267
- Moniakowie 270

Atrakcje Tatr i Podtatrza

CUDA PRZYRODY

Tatrańskie szczyty

Kasprowy Wierch, Giewont, Rysy – widok tych skalnych olbrzymów wzbudza respekt i zachwyt, a zdobycie ich wierzchołków daje niemałą satysfakcję.

Morskie Oko

Największe i jedno z najpiękniejszych tatrańskich jezior leży na wysokości 1395 m n.p.m. w otoczeniu imponujących gór. Jego widok to uczta dla oka każdego estety i miłośnika przyrody.

Wodogrzmoty Mickiewicza

Trzy malownicze wodospady na potoku Roztoka, w Tatrach Wysokich przez wiele osób uważane są za najpiękniejsze w Polsce. Powstały na stromym progu u wylotu Doliny Rزتoki. Każdy z nich ma po ok. 10 m.

Przełom Dunajca

Między Sromowcami Niżnymi a Szczawnicą Dunajec meandruje, przeciskając się między pionowymi, wapiennymi skałami sięgającymi nawet 400 m nad poziom rzeki. Ten ok. 9-kilometrowy odcinek to jeden z najpiękniejszych fragmentów dolin rzecznych w Europie.

Trzy Korony i Sokolica

Szczyty górujące nad doliną Dunajca są przepiękną wizytówką Pienin. Można tu zobaczyć rzadkie gatunki roślin i zwierząt, a z platformy widokowej na Okrąglicy (983 m n.p.m.) podziwiać widok na dolinę Dunajca, Beskid Sądecki, Gorce i Tatry.

Kaplica NSPJ na Jaszczurówce

Pełna uroku, niewielka świątynia zaprojektowana przez Stanisława Witkiewicza w stylu zakopiańskim.

Wille w stylu zakopiańskim

Spacerując ulicami Zakopanego, konieczne trzeba zobaczyć choć kilka z nich. Willa Pod Jedłami, Koliba, Harenda czy Witkiewiczówka zdobione pazdurami i stonczkami, wzniesione na wysokich podmurówkach zachwycają na tle górskiego krajobrazu.

Zabudowa w Chochołowie

Zachowane tu tradycyjne chałupy ustawione szczytami do drogi wyglądają jak wyjęte ze skansenu. Nakryte są gontowymi dachami półszczytowymi, a ich ściany – wzniesione z potężnych bali – szorowane co roku na wiosnę, utrzymują jasną barwę drewna.

Drewniany kościół Michała Archanioła w Dębnie Podhalańskim

Zbudowany w 2. poł. XV w. Ogromną wartość historyczną mają polichromie malowane na drewnie za pomocą skórzanych wzorników, „patronów”. W 2003 r. został wpisany na listę światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego UNESCO.

Cerkwie w Szlachtowej i Jaworkach

Zbudowane przez Rusinów, którzy do 1947 r. zamieszkiwali owe wsie. Obecnie korzystają z nich wierni obrządku rzymskokatolickiego.

Kościół św. Jana Chrzyciela w Orawce

Piękna drewniana świątynia z XVII w. Wnętrze zdobi polichromia przedstawiająca sceny z życia i męczeństwa św. Jana. Warto też zwrócić uwagę na sceny ilustrujące Dekalog, gdzie postaci zostały namalowane w tradycyjnych strojach chłopskich i szlacheckich.

Skansen kolejowy w Chabówce

Największe tego typu muzeum w południowej Polsce. Co roku odbywa się tu festyn „Parowozjada”. W okresie letnim często kursują pociągi retro, ciągnięte przez prawdziwy parowóz.

Izba pamięci ks. prof. Józefa Tischnera w Łopusznej

Prezentowane są tutaj ulubione przedmioty księdza, jego rękopisy, książki i fotografie. Część multimedialna to zbiór filmów dokumentalnych oraz nagrania audycji radiowych i telewizyjnych.

Orawski Park Etnograficzny w Zubrzycy Górnej

Przybliży historię, kulturę i obyczaje mieszkańców Górnej Orawy. W skansenie zobaczyć można wystrój domu góralskiego oraz narzędzia i przedmioty związane z gospodarką rolno-hodowlaną, typową dla Orawy. Do skansenu przeniesiono także oryginalne budynki dawnych wiejskich zakładów przemysłowych, m.in. tartak, folusz, kuźnię i olejarnię.

Muzeum Stylu Zakopiańskiego w Zakopanem

Ekspozycja stała prezentuje historię stylu zakopiańskiego, budownictwo ludowe, wyposażenie góralskich chałup, a także powstające końcem XIX w. kolekcje etnograficzne, a zwłaszcza zbiór Marii i Bronisława Dembowskich.

Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem

Stałe wystawy historyczne, etnograficzne i przyrodnicze ukazują dzieje regionu oraz bogactwo kultury i przyrody Tatr i Podhala. Jedno z najstarszych muzeów regionalnych w Polsce; w jego obręb wchodzi pięć oddziałów w Zakopanem oraz po jednym w Chochołowie, Czarnej Górze, Jurgowie i Łopusznej.

Ruiny zamku i skansen w Czorsztynie

Czorsztyńska warownia była odwiedzana przez władców, a dziś jej malownicze pozostałości odwiedzają głównie turyści. Na pobliskim półwyspie wcinającym się w Jezioro Czorsztyńskie można zobaczyć część zabudowy wsi, która została zalana podczas tworzenia tego zbiornika.

Kolejka krzesetkowa na Palenicę w Szczawnicy

Czterooosobowe wagoniki w kilka minut dojeżdżają na szczyt Palenicy (722 m n.p.m.), skąd rozpościerają się wspaniałe widoki.

Cmentarz na Pęksowym Brzyzku w Zakopanem

Dziewiętnastowieczna nekropolia, miejsce spoczynku osób wybitnych i zasłużonych. Znajdują się tu groby m.in. Tytusa Chałubińskiego, Kornela Makuszyńskiego, Stanisława Witkiewicza i Kazimierza Przerwy-Tetmajera.

Zamek i zaporą w Niedzicy

Wzniesiony w XIV stuleciu zamek został przebudowany na modłę renesansową dwa wieki później, a dziś stanowi siedzibę muzeum. Zamek wznosi się tuż nad zaporą spiętrzającą wody Dunajca i tworzącą Jezioro Czorsztyńskie.

Szczawnica-Zdrój

Jedno z najstynniejszych i najstarszych uzdrowisk oferuje wody lecznicze wspomagające leczenie wielu chorób układu oddechowego, moczowego i pokarmowego. Szczawnicki źródło przyciąga też miłośników malowniczej uzdrowskiej zabudowy.

Rabka-Zdrój

Choć słynne uzdrowisko dziecięce przyjmuje także dorosłych kuracjuszy, to najmłodszy wiodą tu prym. To oni co roku przyznają Order Uśmiechu – wyróżnienie przeznaczone dla osób, których działalność przyniosła dzieciom najwięcej radości.

NIEZWYKŁE PRZEŻYCIA

**Wejście
na Kasprowy Wierch**

Na szczyt, z którego rozpościerają się wspaniałe widoki, można wejść samodzielnie od strony Kuźnic lub wjechać kolejką linową.

Udział w redyku

Obchodzone od stuleci święto pasterskie ma związek z rozpoczęciem (wiosną) i zakończeniem (jesienią) sezonu wypasu owiec na górskich halach. Organizowane wtedy imprezy to okazja do poznania górskich tańców i obrzędów, zajrzenie na kiermasz, a nawet spróbowanie sił w strzyżeniu owiec.

**Odpoczynek
na gorczańskich polanach**

Gorczańskie polany wiosną pokrywa fioletowy dywan krokusów, latem pachnie tam sianem, a jesienią zachwycają wrzosi i rude trawy. Bez względu na porę roku, spacerując gorczańskimi grzbietami możemy podziwiać przepiękną panoramę Tatr i Pienin.

Spływ Dunajcem

To największa atrakcja w Pieninach. Originalnymi tratwami, kierowanymi przez flisaków w tradycyjnych strojach, płynie się malowniczym przełomem Dunajca. Flisacy umilają podróż, opowiadając historie regionalne. Spływ rozpoczyna się w Sromowcach Wyżnych, a kończy w Szczawnicy lub w Krościenku.

**Podziwianie widoków
spod szczytu Turbacza**

Schronisko PTTK pod Turbaczem jest żelaznym punktem wyprawy w Gorce. W słoneczne dni z tego najwyższego szczytu Gorców można podziwiać Pieniny i Tatry w całej ich rozciągłości (Tatry Bielskie z Hawranem, Tatry Wysokie z Łomnicą, Gerlachem, Wysoką i Świnicą, Tatry Zachodnie z Kasprowym Wierchem).

Tatry i Skalné Podháie

Zakopane

Zakopane, choć zwane zimową stolicą Polski, tętni życiem przez cały rok. Niestety, latem i zimą tłumy przelewające się Krupówkami, korki na wąskich ulicach i smog odbierają prawie cały urok tej pięknie położonej miejscowości. Chcąc naprawdę wypocząć, lepiej za-trzymać się z dala od centrum, w jednej z peryferyjnych dzielnic, lub w którejś z pobliskich wsi.

Zakopane jest świetnym punktem wypadowym w Tatry, ale także po prostu ciekawym miastem. Na jego zwiedzanie warto poświęcić co najmniej kilka dni. Dynamiczny rozwój miejscowości rozpoczął się w 2. poł. XIX w., zachowało się więc tu wiele obiektów związanych z okresem Młodej Polski, w tym wspaniałe wille w stylu zakopiańskim. Ciekawą propozycję stanowią także liczne muzea i galerie sztuki.

Warto zobaczyć

★ Kościół Matki Boskiej Częstochowskiej

Stare centrum Zakopanego skupione jest wokół drewnianego kościółka Matki Boskiej Częstochowskiej (dawniej św. Klemensa) przy ul. Kościeliskiej 2, zbudowanego w 1847 r. staraniem pierwszego zakopiańskiego proboszcza, ks. Józefa Stolarczyka. Wnętrze kościoła jest skromne, uwagę zwracają współczesne stacje Drogi Krzyżowej, namalowane na szkle przez znaną malarzkę góralską – Ewelinę Pęksową.

Na placu kościelnym stoi kamienna **kapliczka św.św. Andrzeja Świerada i Benedykta**, którą w 1800 r. zbudował na swoim gruncie Paweł Gąsienica. Jest to najstarszy obiekt sakralny na terenie Zakopanego.

Kościół MB Częstochowskiej

- ul. Kościeliska 2
- godziny otwarcia zależne od planu nabożeństw

★ Cmentarz na Pęksowym Brzyzku

Za kościołem Matki Boskiej Częstochowskiej znajduje się najstarszy zakopiański cmentarz. Jego nazwa pochodzi od nazwiska ofiarodawcy ziemi – Jana Pęksy, a „brzyzek” to brzeg. Dawny wiejski cmentarzyk stał się miejscem pochówku słynnych artystów i osób, które całe swoje życie związały z Tatrami i Zakopanem. Cmentarz jest pod ochroną prawną od 1931 r. Obecnie chowane są na nim tylko osoby najbardziej zasłużone dla Zakopanego i Tatr.

U wejścia na stary cmentarz widnieje zawieszona na murze sentencja: „Ojczyzna to ziemia i groby. Narody, tracąc pamięć, tracą życie”. Zaraz za wejściem na cmentarz po lewej stronie zobaczyć można grób fundatora nekropolii – Jana Pęksy, a kawateczek dalej – pierwszego zakopiańskiego proboszcza, osoby niezwykle zasłużonej dla popularyzacji Zakopanego – Józefa Stolarczyka.

Pierwszą znaną osobą pochowaną na Pęksowym Brzyzku był Tytus Chałubiński, lekarz, botanik, wielki miłośnik Tatr i góralszczyzny. Jego grób znajduje się na lewo od wejścia na cmentarz, zaś tuż obok pochowano jego ulubionego przewodnika i niezrównanego góralskiego gawędziarza – Jana Krzeptowskiego (Sabałę). Z wybitnych osób pogrzebanych na Pęksowym Brzyzku wymienić można m.in. pisarza Kornela Makuszyńskiego (po prawej, przy głównej alejce), Stanisława Witkiewicza, twórcę stylu zakopiańskiego (po lewej w głębi), pisarza Władysława Orkana czy poetę Kazimierza Przerwę-Tetmajera. Na cmentarzu są także symboliczne groby osób związanych z Zakopanem, a zmarłych daleko od niego – Mariusza Zaruskiego, Bronisława Czecha i Witkacego.

KLUCZOWE DATY

poł. XIV w. – w porośniętej lasami kotlinie na miejscu sezonowych osad pasterskich powstaje pierwsza stała osada

koniec XVIII w. – po I rozbiórce Polski Zakopane znajduje się w zaborze austriackim

1824 – wieś wraz ze sporą częścią Tatr zostaje sprzedana rodzinie Homolaców; w kolejnych dekadach w Tatrach rozwija się hutnictwo rud żelaza, a w Kuźnicach oraz w Dolinie Kościeliskiej (polana Stare Kościeliska) powstają żelazne hamry, czyli piece hutnicze

1884 – do Zakopanego zostaje doprowadzona linia kolejowa, dzięki czemu przyjeżdża tu coraz więcej letników (wcześniej podróż furką z Krakowa trwała dwa dni)

1886 – dzięki staraniom m.in. Tytusa Chałubińskiego Zakopane zostaje uznane za „stację klimatyczną”; rozwija się jako miejscowość turystyczna z zakładem wodoleczniczym w Kuźnicach, ma też pocztę, sklep i dwie karczmy

1888 – powstaje Muzeum Tatrzańskie prezentujące bogate kolekcje przyrodnicze i etnograficzne

1889 – hrabia Władysław Zamoyski kupuje największy w połowie XIX w. galicyjski zakład hutniczy w Kuźnicach wraz z polami górniczymi w Magurze, Ornaku i Tomanowej (posiadłości Zamoyskiego w Tatrach z czasem dadzą początek parkowi narodowemu)

pocz. XX w. – do Zakopanego przyjeżdża coraz więcej turystów i wspinaczy, ukazują się coraz liczniejsze przewodniki, znane są popularne szlaki

1909 – powstaje Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, czwarta na świecie organizacja tego typu; członkami drużyny ratunkowej zostają najlepsi przewodnicy i aktywni taternicy zamieszkali w Zakopanem

31 X 1918 – władzę w mieście przejmuje Wojsko Polskie i Rada Narodowa Rzeczypospolitej Zakopiańskiej ze Stefanem Żeromskim na czele

lata 20. i 30. – w Zakopanem kwitnie życie artystyczne, tworzą tu m.in. Stanisław Ignacy Witkiewicz, Kornel Makuszyński, Jan Kasprówicz, Leon Chwistek i Rafał Malczewski; jednocześnie, wraz z rosnącą modą na narciarstwo, miejscowość przekształca się w „zimową stolicę Polski”, masowo powstają sanatoria, hotele, pensjonaty i prywatne wille

1933 – Zakopane otrzymuje prawa miejskie

1936 – powstaje kolejka linowa na Kasprowy Wierch

1 IX 1939 – Zakopane zostaje zajęte przez okupanta wkraczającego od strony Słowacji

II wojna światowa – miasto jest strefą zamkniętą, przygotowaną jako miejsce wypoczynku i rehabilitacji żołnierzy niemieckich; choć niektórzy Podhalanie współpracują z Niemcami w ramach Komitetu Góralskiego, przez całą wojnę w Zakopanem i okolicy działa polski ruch oporu

2. poł. XX w. – następuje bardzo dynamiczny rozwój ruchu turystycznego (ogromnie wzrasta liczba wycieczek zakładowych i szkolnych), ale miasto traci status uzdrowiska

Ulica Kościeliska

Dookoła kościoła Matki Boskiej Częstochowskiej i cmentarza na Pęksowym Brzyzku zgrupowane są najstarsze zakopiańskie domy, w tym – pod nr 8 – pierwszy piętrowy dom w miejscowości, zbudowany przez rodzinę Wnuków ok. 1870 r. Mieści się w nim **restauracja U Wnuka**, z bogatymi tradycjami.

Dalej wzdłuż ruchliwej ul. Kościeliskiej ciągnie się najstarsza część miasta. Po lewej i po prawej stronie zwracają uwagę stare drewniane chałupy (o ich wartości zabytkowej informują drewniane tablice), m.in. **zagroda Gąsieniców** (po prawej) czy **zagroda Gąsieniców-Walczaków** (po lewej). Nieco dalej, w dół na prawo od drogi (przejście przez most) stoi najstarszy budynek w stylu zakopiańskim – zaprojektowana przez Stanisława Witkiewicza willa Koliba.

Obecnie mieści się w niej **Muzeum Stylu Zakopiańskiego**.

Muzeum Stylu Zakopiańskiego im. Stanisława Witkiewicza

- ul. Kościeliska 18
- tel.: 18 2013602
- www.muzeumtatrzańskie.com.pl
- śr.–sb. 10.00–18.00, nd. 9.00–15.00
- 15 zł, ulg. 10 zł

Krzepiówki

Ulica Kościeliska prowadzi do dzielnicy Krzepiówki. Ta zachodnia część Zakopanego graniczy – przez Małolański Potok i Cichą Wodę – z Kościeliskiem. Na granicy ze Skibówkami znajduje się **sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej**, w skład którego wchodzi m.in. kościół Niepokalanego Serca MB Fatimskiej, konsekrowany przez w 1997 r., Park Fatimski z ołtarzem, przy którym papież odprawiał mszę na stadionie zimowym pod Krokwią, kapliczki różańcowe

CIEKAWOSTKA

Tytus Chałubiński

Tytus Chałubiński (1829–89) po raz pierwszy trafił do Zakopanego w latach 50. XIX w., potem przebywał tu coraz częściej. W 1873 r., kiedy w Zakopanem wybuchła epidemia cholery, Chałubiński pozostał tu na dłużej, ratując chorych, a także ucząc ich podstawowych zasad higieny. Od tego roku zamieszkał w Zakopanem na stałe. Wśród warszawskiej inteligencji promował małą podtatrzańską wioskę, lansując pogląd o zbawiennym wpływie zakopiańskiego klimatu na gruźlików. Był bardzo popularny wśród miejscowych górali, których zazwyczaj nieodpłatnie leczył. Do legendy przeszły jego tatrzańskie wyprawy, które odbywały się w gronie co najmniej kilkunastu osób z wieloma przewodnikami, górską muzyką i zabawą przy ogniskach na halach.

Styl zakopiański

Twórcą stylu zakopiańskiego był Stanisław Witkiewicz (1851–1915) – malarz, literat i architekt. Zafascynowany sztuką góralską, pragnął na jej bazie utworzyć „polski styl narodowy”, przetwarzając twórczo góralski styl w budownictwie i popularne podtatrzańskie motywy zdobnicze. Do charakterystycznych elementów stylu zakopiańskiego należą m.in. kryte gontem spadziste dachy, podmurówki z łamanego kamienia czy tzw. słoneczka, tj. ozdoby z wąskich listewek przypominające promienie słońca umieszczone np. w szczytach budynków i przestrzeniach nad oknami i drzwiami.

Budynki w stylu zakopiańskim były początkowo wznoszone tylko z drewna, potem powstawały również obiekty murowane. Styl rozpowszechnił się na terenie całej Polski, popularny był również w okresie międzywojennym, szczególnie

w budownictwie uzdrowiskowym. Wiele budynków w tym stylu powstało np. w Krynicy, a nawet w odległej Worochcie, która obecnie znajduje się w granicach Ukrainy. Do dziś na terenie całego Podhala wznoszone są budynki będące lepszym lub gorszym naśladownictwem stylu zakopiańskiego.

W Zakopanem i jego najbliższej okolicy wg projektu Stanisława Witkiewicza powstały m.in. willa Pod Jedłami na Koziańcu (nieдалeko od ronda Kuźnickiego), kaplica w Jaszczurówce (przy drodze do Morskiego Oka), kaplica Albertynek (przy drodze z Kuźnic na Kalatówki), gmach Muzeum Tatrzańskiego przy Krupówkach (przykład budownictwa murowanego) i sąsiadujący z nim budynek Dworca Tatrzańskiego (również budynek murowany).

i inne budynki. Na Starych Krzeptówkach udostępniona jest do zwiedzania oryginalna **zagroda góralska Jana Krzeptowskiego (Sabały)**. Na Nowych Krzeptówkach działają niewielkie wyciągi narciarskie i wypożyczalnia sprzętu. Mieści się tutaj wiele sklepów, pensjonatów i restauracji.

Sanktuarium MB Fatimskiej

- ul. Krzeptówki 14
- <https://smbf.pl>
-

Chata Sabały

- ul. Stare Krzeptówki 17
- tel.: 601 412 221
- pn.–sb. 11.00–17.00
- 7 zł, ulg. 5 zł

★ Krupówki

Główną arterią i spacerowy deptak Zakopane stanowi ul. Krupówki, ciągnąca

się wzdłuż Foluszowego Potoku w górę, od skrzyżowania z ul. Kościeliską w kierunku Kuźnic. Przy Krupówkach znajdują się wszystkie najważniejsze instytucje miejskie oraz większość sklepów i lokali.

Dzisiejsza zabudowa ulicy powstała przede wszystkim na początku XX w., a jej bezstylowy charakter i duże urozmaicenie architektoniczne odzwierciedlają żywiołowy rozwój miasta. Z ciekawszych obiektów zlokalizowanych przy Krupówkach należy wymienić budynek **Muzeum Tatrzańskiego** (nieco w głębi, po prawej stronie ulicy, pod numerem 10; czasowo nieczynne z powodu remontu) i stojący zaraz obok niego budynek **Dworca Tatrzańskiego** – niegdyś była to siedziba Towarzystwa Tatrzańskiego, a dziś m.in. zakopiańskiego PTTK. Nieco z tyłu, przy ul. Zaruskiego 5, stoi okazały **Dom Turysty PTTK**, zbudowany w latach

▲ Kaplica Najświętszego Serca Pana Jezusa na Jaszczurówce

50. XX w. w stylu nawiązującym do zakopiańskiego. Tutaj można znaleźć najtańsze noclegi w centrum Zakopanego.

Idąc dalej w górę, mija się po prawej stronie oczko wodne na płynącym wzdłuż ulicy Folszowym Potoku. Niewielka **fontanna** zbudowana w 1999 r., podobno za 700 tys. zł, nazywana bywa tyleż złośliwie, co frywolnie „ostatnim wytryskiem burmistrza”.

Pomnik Chałubińskiego i Sabaty

U zbiegu ulic Zamoyskiego i Chałubińskiego stoi najstynniejszy zakopiański pomnik. Na cokole umieszczono popiersie dr. Tytusa Chałubińskiego, a u jego

stóp ze „złóbcokami” w rękach siedzi najbardziej znany tatrzański bard – Jan Krzeptowski (Sabata).

Kuźnice

Kuźnice są najstarszą zurbanizowaną częścią Zakopanego. Już na początku XVIII w. w pobliskiej dolinie Jaworzynki odkryto stosunkowo bogate złoża rud żelaza. Początkowo wydobyty kruszec przewożono do zakładu w Dolinie Kościeliskiej, ale już pod koniec stulecia powstała osada Huty Hamerskie. W 1807 r. jej właścicielami stała się rodzina Homolacców, która poza kompletnym zakładem hutniczym wybudowała tu dwór z parkiem, kaplicą i karczmą oraz

CIEKAWOSTKA

Zakopiańskie muzea i galerie

Oprócz muzeów opisanych w tekście w Zakopanem warto odwiedzić także inne ciekawe miejsca:

- **Muzeum Stylu Zakopiańskiego – Inspiracje im. Marii i Bronisława Dembowskich (Chałupa Gąsieniców Sobczaków)**, ul. Droga do Rojów 6; tel.: 18 2012294; www.muzeumtatrzańskie.com.pl; śr.–sb. 9.00–17.00, nd. 9.00–15.00; 7 zł, ulg. 5,50 zł.
- **Muzeum Kornela Makuszyńskiego**, ul. Tetmajera 15; tel.: 18 2012263; www.muzeumtatrzańskie.com.pl; nieczynne do odwołania.
- **Galeria Sztuki XX wieku w willi Oksza**, ul. Zamoyskiego 25; tel.: 692029817; www.muzeumtatrzańskie.com.pl; śr.–sb. 10.00–18.00, nd. 9.00–15.00; 20 zł, ulg. 15 zł.
- **Galeria Władysława Hasióra**, ul. Jagiellońska 18b; tel.: 18 2066871; www.muzeumtatrzańskie.com.pl; nieczynna na czas remontu.

budynki dla majstrów i leśniczych. Do połowy XIX w. znamienitsi goście zwiedzający Tatry zatrzymywali się tutaj, na wycieczki do dolin Kościeliskiej, Chochotowskiej czy Białej Wody udając się drogami przygotowanymi do przewozu rudy lub drewna. Do doliny Zakopianki i Białego Dunajca prowadziła droga przez Bystre i Antałówkę i dlatego nawet nie zahaczano o tereny dzisiejszego centrum Zakopanego.

W miejscu dawnego wielkiego pieca kuźniczej huty dziś znajduje się **dolna stacja kolei linowej na Kasprowy Wierch** (więcej o kolei zob. s. 101). Owa konstrukcja, powstała na przełomie lat 1935 i 1936, jest główną atrakcją tego miejsca.

★ Jaszczurówka

Jaszczurówka to przysiółek Zakopanego położony przy drodze Oswalda Balzera (kierunek od ronda Kuźnickiego do Morskiego Oka) na wschód od Bystrego. Jego nazwa pochodzi od występujących tu niegdyś licznie salamander i traszek zwanych przez górali „jascurami”. Przy wejściu do Doliny Olczyńskiej, w miejscu, gdzie dawniej wyływały ciepłe wody i gdzie do lat 70. działało kąpielisko, powstał w 2005 r. **Ośrodek Czynnej Ochrony Płazów i Gadów TPN**. Ścieżka dydaktyczna na jego terenie umożliwi zapoznanie się z tą rzadko zauważaną grupą kręgowców w miejscu ich naturalnego występowania.

Nieco dalej, w kierunku Chtąbówki, rodzina Uznańskich wybudowała **kaplicę Najświętszego Serca Pana Jezusa**, zaprojektowaną przez Stanisława Witkiewicza i w całości utrzymaną w stylu zakopiańskim. Jest to obecnie najczęściej zwiedzany obiekt w tym stylu na terenie Zakopanego, ze względu na długi czas otwarcia i pobliski parking. W podziemiu mieści się galeria sztuki sakralnej udostępniana po wcześniejszym umówieniu się.

Ośrodek Czynnej Ochrony Płazów i Gadów

- wylot Doliny Olczyńskiej
- tel.: 18 2023300
- www.tpn.pl
- codz. w godzinach pracy pobliskiego punktu biletowego

Kaplica NSPJ

- droga Oswalda Balzera
- www.cyrhla.wiara.org.pl
- godziny otwarcia zależne od planu nabożeństw

Toporowa Cyrhla

Toporowa Cyrhla to położony najdalej na wschód większy przysiółek Zakopanego. Tu zaczyna się najstarszy, znakowany jeszcze przez Walerego Eliasza-Radzikowskiego szlak turystyczny, obecnie czerwonego koloru, doprowadzający przez Psią Trawkę i Waksmundzką Rówień do Morskiego Oka oraz zielono znakowany szlak przez polaną Kopieniec do Doliny Olczyńskiej. Położenie – ponad 100 m nad centrum Zakopanego (ok. 1000 m n.p.m.) – zapewnia nie tylko piękne widoki, ale i zdrowszy klimat. Jest tu kilka sklepów, słynna swego czasu z dancingów restauracja Siedem Kotów i kościół Miłosierdzia Bożego.

Olcza

Olcza to część Zakopanego leżąca w dolinie Olczyńskiego Potoku, w ostatnich latach gwałtownie się rozbudowująca. W sercu

CIEKAWOSTKA

Problemy Zakopanego

Zakopane nazywane bywa „zimową stolicą Polski” i kojarzy się przede wszystkim z zimowym i letnim wypoczynkiem. Jednak, niestety, recepcyjne możliwości Zakopanego już dawno przekroczyły wszelkie dopuszczalne normy. Miasto położone jest w wąskim Rowie Podtatrzzańskim, nie ma miejsca na jego rozbudowę. Grunty są bardzo rozdrobnione pod względem własnościowym, kwitnie budowlana samowolka, z którą trudno jest walczyć. Ulice są wąskie i ciasne, ogromną bolączką jest brak miejsc postojowych i ciągłe korki.

Chcąc naprawdę wypocząć, lepiej zatrzymać się z dala od centrum Zakopanego, w którejś z jego peryferyjnych dzielnic, jak np. Olcza czy Ustup, lub w jednej z pobliskich miejscowości.

dawnej wsi stoi nowoczesny kościół Matki Bożej Cudownego Medalika. Olcza ma dobre połączenie z centrum miasta zarówno przez Bystre, jak i przez Ustup. Jest tu kilka sklepów, poczta, wiele pensjonatów i kwatery prywatnych.

Harenda

Harenda to osiedle położone na lewym brzegu Zakopianki, u stóp Rafaczańskiej Grapy. Znajduje się tu **Muzeum Jana Kasprowicza** (dwa pokoiki w stylu epoki z wystawą fotografii i pamiątek po artyście), jego mauzoleum i drewniany kościół św. Jana Apostoła i Ewangelisty. W 2006 r. otwarto **ośrodek narciarsko-rekreacyjny Harenda**, który oferuje wyciąg krzeselkowy, trasy rowerowe i centrum paralotniowe. Najłatwiejszy dojazd na Harendę jest od stacji paliw i restauracji McDonald na Ustupie.

▲ Nad Morskim Okiem

Muzeum Jana Kasprwicza

- Harenda 12a
- tel.: 18 2068426
- www.harenda.com.pl
- wt.–nd. 10.15–15.15
- 11 zł (w cenie przewodnik i zwiedzanie mauzoleum)

Ośrodek narciarsko-rekreacyjny Harenda

- ul. Harenda 21a
- www.harendazakopane.pl

Aquapark

Jedną z nowszych atrakcji Zakopanego to aquapark, który funkcjonuje pod Antałówką od grudnia 2006 r. Nowoczesne kąpielisko dysponuje dwoma dużymi basenami pływakimi, zewnętrznym basenem napętnianym wodą geotermalną (możliwa jest kąpiel

również w zimie), kilkoma zjeżdżalniami, poza tym jest kilka wanieni jacuzzi, „dzika rzeka” i brodzik dla dzieci. Ciepła woda w basenach (28,5°C) pochodzi z odwiertów wód geotermalnych. Kąpielisko jest otwarte przez cały rok.

Aqua Park Zakopane

- ul. Jagiellońska 31
- tel.: 18 2001122
- www.aquapark.zakopane.pl
- codz. 9.00–22.00 (sauny od 14.00)
- termy 50 zł/2,5 godz., 25 zł/1 godz.

★ Gubałówka

Jednym z „żelaznych punktów” pobytu w Zakopanem jest dla każdego wczasowicza wjazd **kolejką na Gubałówkę**. Kolej linowo-terenowa funkcjonuje od 1938 r.,

w 2001 r. przeszła generalny remont i obecnie turyści podróżują nowoczesnymi wagonikami (zob. też s. 125). Pod szczytem Gubałówki, na którym wznosi się przekaźnik radiowo-telewizyjny, zimą funkcjonują wyciągi narciarskie, a latem **zjeżdżalnia grawitacyjna** o długości 750 m, na której zjeżdża się wózkiem wyposażonym w hamulec ręczny, którym w każdej chwili można zatrzymać wózek, i hamulec odśrodkowy, który hamuje samoczynnie, gdy rozpędzimy się powyżej 20 km/godz.

Podszczytowa polana jest gęsto zabudowana, a wśród budowli wyróżnia się funkcjonalistyczny gmach mieszczący restaurację, powstały w tym samym czasie co kolejka. Wzdłuż drogi stoją kioski z pamiątkami, gdzie kupić można dosłownie wszystko (niekoniecznie związane z Zakopanem i Tatrami). Są też bujaki na monety, karuzele, dmuchane zjeżdżalnie, ścianki wspinaczkowe, dorożki, kucyki. Można sobie zrobić zdjęcie z białym misiem, ze

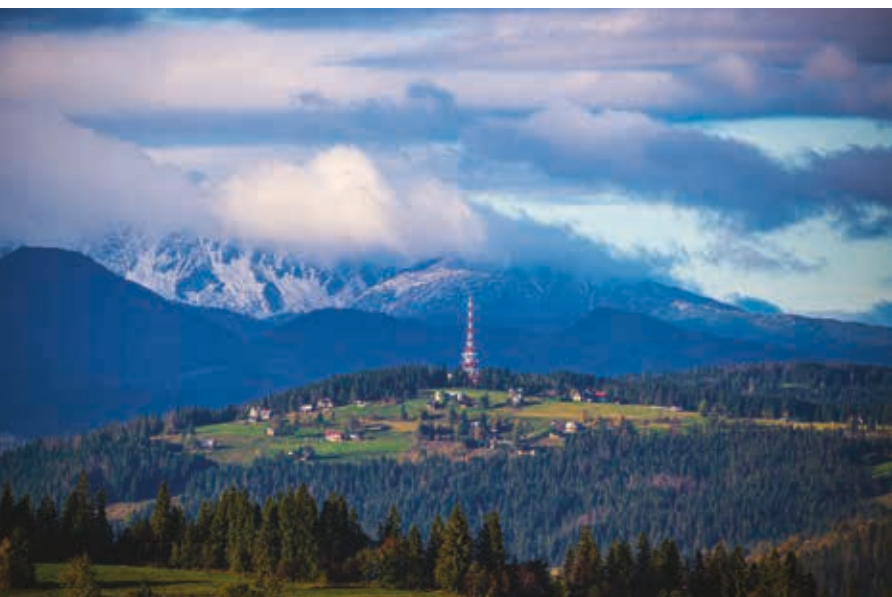
zbójnikiem i owieczką lub w wózku zaprzężonym w psy.

Z grzbietu Gubałówki rozciąga się fantastyczny, niczym nieprzystosowany widok na Tatry. (Za opłatą można skorzystać z kilku lunet znajdujących się w najlepszych punktach widokowych). W drugą stronę przy dobrej widoczności podziwiać można widok na Babią Górę, Piłsko i Gorce. Przy drodze w kierunku Butorowego Wierchu otwarto kilka lat temu **park linowy**, gdzie można spróbować wspinaczki po trasie złożonej z różnego rodzaju mostów, kładek, pali, siatek i zjazdów, a także „skoku w pajęczą sieć”.

Kolejka linowo-terenowa Gubałówka

- ul. Na Gubałówkę 1 (dolna stacja)
- tel.: 18 2014830, 2020300
- www.pkl.pl/gubalowka
- I-II 8.00–21.30, III–IX 9.00–20.00, X 9.00–19.00, XI i XII 9.00–18.00 (dłużej w ferie, długie weekendy i święta)
- w jedną stronę 19 zł, ulg. 16 zł, w obie strony 25 zł, ulg. 21 zł

▼ Gubałówka

CIEKAWOSTKA

Górskie nazewnictwo

Przez wiele minionych stuleci góry były terenami dzikimi, niedostępnymi, groźnymi i przez to bezużytecznymi. Nadawanie im nazw, szczególnie pojedynczym szczytom, zaczęło się dopiero wówczas, gdy wystąpiła taka potrzeba wśród górników, pasterzy, myśliwych i turystów. Rozwój turystyki wpłynął także na nadawanie nazw coraz drobniejszym obiektom.

Większość „górskich imion”, poza nazwami całych masywów, potoków, dolin czy hal, jest stosunkowo młoda i w obecnym brzmieniu niewiele mówi o historii. Aktualnie obowiązują pewne zasady tworzenia nazw obiektów fizjograficznych. Osobliwe (i nieoficjalne) nazwy są używane przez wąskie grupy wspinaczy, grotolazów czy narciarzy i funkcjonują jedynie jako ciekawostki.

Zjeżdżalnia grawitacyjna na Gubałówce

- codz. 9.00–20.00 (wakacje i ferie, Boże Narodzenie, weekend majowy do 21.30, X i IX krócej)
- 8 zł/1 zjazd, 30 zł/5 zjazdów

Adventure Park Przygody

- Gubałówka 9/1
- tel.: 880 750 339
- www.park-przygody-gubalowka.pl
- VII–VIII 10.00–18.00, pozostałe miesiące zmienny czas otwarcia
- park linowy duży 40 zł

★ Kasprowy Wierch

Urozmaiceniem pobytu w Zakopanem jest z pewnością wycieczka **kolejką linową na Kasprowy Wierch**. Istniejąca od 1936 r., a ostatnio całkowicie zmodernizowana kolej linowa wozi turystów najpierw na szczyt Myślenickich Turni, gdzie jest stacja przesiadkowa, a następnie na wierzchołek Kasprowego Wierchu. W budynku górnej stacji kolejki działają restauracja i kilka kiosków z pamiątkami. Przy ładnej pogodzie koniecznie należy wyjść przed budynek, na taras widokowy, skąd rozciąga się przepiękny widok na całe Tatry Wysokie i Zachodnie. Kasprowy Wierch położony jest w samym środku łuku Tatr,

stąd jego zastuzona sława dobrego punktu widokowego.

Latem z wierzchołka Kasprowego można powrócić do Kuźnic pieszo żółtym szlakiem przez Halę Gąsienicową. Wędrówka, która trwa ok. 4 godz., nie jest trudna, gdyż idzie się cały czas w dół. Niezbędny jest jednak odpowiedni górski ubiór, przede wszystkim odpowiednie obuwie. Nawet tylko wjeżdżając kolejką na szczyt i wracając nią w dół po godzinie, również lepiej zabrać ciepłą odzież, bo szczyt Kasprowego położony jest prawie 1000 m wyżej niż Zakopane, więc jest na nim znacznie chłodniej niż w mieście. Zimą osoby nieprzygotowane nie powinny opuszczać tarasu widokowego, niestety w rejonie szczytu zdarzały się wypadki poślizgnięcia na śniegu, nawet ze skutkiem tragicznym.

Kolej linowa Kasprowy Wierch

- ul. Kuźnice 14 (dolna stacja)
- tel.: 18 2014410, 2014510
- www.pkl.pl/kasprowy-wierch
- XI–I 8.00–16.00, II 8.00–17.00, III i X 8.00–17.30, IV 8.00–18.00, V–IX 8.00–18.30
- sezon wysoki: w jedną stronę 75 zł, ulg. 65 zł, w obie strony 89 zł, ulg. 75 zł; sezon niski: w jedną stronę 65 zł, ulg. 55 zł, w obie strony 79 zł, ulg. 69 zł

Propozycje wycieczek

Pieniny od wieków uważane były za najbardziej malownicze góry w Polsce. Niewielkie, ale bardzo różnorodne. Zalesione zbocza, strzeliste skały, wijący się Dunajec oraz polany pełne kwiatów, to tylko niektóre elementy pięknej pienińskiej przyrody. Kto choć raz poznał magię tych gór, zawsze będzie je miał w pamięci. Będąc w Pieninach, trzeba koniecznie wejść na Sokolicę, Trzy Korony oraz zjeść świetne lody w Krościenku.

Trasa 1.

Najpiękniejszy fragment Sokolej Perci

› Szczawnica › Sokolica › Krościenko

- ➔ tranzyt
- 🌀 6,4 km
- ⚓ 550 m [520 m]
- 🕒 2 godz. 30 min [2 godz. 30 min]

Dość krótka trasa, wiodąca najciekawszymi fragmentami tzw. Sokolej Perci. Po drodze najstłyniejsza pienińska skała – Sokolica. Miejscami niewielkie trudności, kilka punktów z ekspozycją. Po większych opadach droga może być śliska. Większa część trasy prowadzi lasem, jednak rekompensuje to niepowtarzalny widok z Sokolicy. Na początkowym odcinku trasy przeprawa przez Dunajec, nieczynna przy wyższych stanach wody. Planując powrót tą samą drogą, trzeba pamiętać

o godzinach kursowania przeprawy. W przypadku spóźnienia się na ostatni kurs trzeba wracać aż do najbliższego mostu w Krościenku! Wycieczka tylko dla turystów pieszych.

Wycieczkę najlepiej rozpocząć przy przystani flisackiej w SZCZAWNICY NIŻNEJ. Około 600 m od przystani przy głównej drodze, w stronę centrum, znajduje się przystanek PKS Szczawnica-Pieniny, gdzie zatrzymują się lokalne autobusy i busy. Do dworca PKS, gdzie kończą swój bieg autobusy dalekobieżne z Krakowa, Katowic, Warszawy, jest ok. 2 km. Niedaleko, po drugiej stronie Grajcarka, za mostem znajduje się duży parking.

Od przystani w górę Grajcarka odchodzi deptak prowadzący do centrum Szczawnicy. Tuż obok znajduje się siedziba klubu kajakowego KS „Pieniny”, jednego z głównych centrów kajakarstwa górskiego w Polsce. Stąd wywodzi się m.in. olimpijczyk z Aten – Mateusz Polaczyk.

Trasa prowadzi w górę Dunajca, asfaltową szeroką drogą, czerwonym szlakiem. Po prawej stronie droga mija podłużną wyspę na Dunajcu, zwaną Cyplem, i po ok. półkilometrowym marszu dochodzi do rozdwienia szlaków. Z lewej strony pojawia się szlak niebieski, schodzący z grzbietu Małych Pienin. W kilka minut można nim dotrzeć do schroniska PTTK „Orlica”.

Należy iść dalej w górę Dunajca niebieskim szlakiem wraz ze znakami czerwonymi. Po lewej stronie znajduje się przewieszona skała, pod którą wytworzyła się niewielka grotta, zwana Grotą Zyblikiewicza lub Piecem Majki (swoją nazwę wywodzi nie od pieca, ale od piecary). Zaraz potem droga dochodzi do pawilonu wystawowego Pienińskiego Parku Narodowego. Stąd jest jeszcze tylko kilkaset metrów do przeprawy na Dunajcu. Należy skręcić w jej kierunku, w prawo, podczas

gdy znaki czerwone prowadzą dalej prosto, ku granicy. Na drugą stronę można dostać się jedynie łódką. Przeprawa nie funkcjonuje podczas wysokich stanów wody na Dunajcu.

Po opuszczeniu łódki trzeba się kierować w lewo, przez zagajnik nad Dunajcem. Po prawej stronie znajduje się rozległa łąka. Niedługo potem rozpoczyna się podejście. Szlak idzie częściowo lasem, częściowo polanami. Wygodna, ubezpieczona barierkami ścieżka prowadzi zakosami, więc stromizna nie jest tak bardzo odczuwalna. Dróżka mija skraj polany Sosnów i już na dobre zagłębia się w las. Zakosy dochodzą do podnóża Sokolicy. Tutaj przy tablicy informacyjnej

i drogowskazie odbija szlak umożliwiający zdobycie góry. Wejście na sam szczyt jest płatne (więcej zob. s. 70).

Należy skręcić w lewo i stromą ścieżką, ograniczoną poręczami, wspiąć się w kierunku niezbyt odległego szczytu **SOKOLICY** (747 m n.p.m.). Teren jest skalisty, trzeba uważać! Sokolica jest jednym z najstłynniejszych szczytów w Pieninach. Na skałach znajduje się galerijka zabezpieczona barierką, której nie wolno przekraczać. Miejsce jest mocno eksponowane, ale bezpieczne. Z Sokolicy roztacza się świetny widok na przełom Dunajca. Rzeka wije się 300 m niżej, między bardzo stromo opadającymi, miejscami skalistymi szczytami. Po prawej, za doliną Potoku

Pienińskiego, widoczny jest masyw Trzech Koron, na wprost Tatry, bardziej na lewo wierzchołki Małych Pienin. Za barierką rośnie „najbardziej znana sosna w Polsce” – malutka i pokrzywiona, tzw. reliktowa (należąca do ekotypu wykształconego w klimacie górskim).

Ze szczytu należy zejść z powrotem do tablicy informacyjnej, skręcić w lewo i zejść do **przełęczy Sosnów** (650 m n.p.m.). Tutaj z prawej strony dochodzi zielony szlak z Krościenka. W tym miejscu zaczyna się dość strome zejście, kawałek granią, a potem zakosami, cały czas lasem. Szlak nie wychodzi na sam wierzchołek Czertezika (772 m n.p.m.). Trawersując go od południowego zachodu, dochodzi do **rampy**

ubezpieczonej poręczami, będącej bardzo ciekawym punktem widokowym. Roztacza się z niej widok na przełom Dunajca, ale przede wszystkim na bardzo efektowną pionową zerwę skalną nieodległą Sokolicy.

Spod Czertezika ścieżka schodzi na niewielką przełęczkę. Tu odchodzi w prawo zielony szlak do Krościenka, który omija Czerteż i ponownie łączy się ze szlakiem niebieskim. Trasa prowadzi na najwyższy szczyt Pieninek – **Czerteż** (774 m n.p.m.), z którego można podziwiać ciekawy, choć niezbyt rozległy widok, zbliżony do tego z Czertezika. Z wierzchołka dróżka schodzi na przełęcz lasem, z którego wystają liczne skałki. Na przełęczy

▼ Widok z Sokolicy

Lody w Krościenku

W Krościenku można zjeść najlepsze lody w całych Beskidach. W rynku, tuż przy przystanku autobusowym, znajduje się okienko, w którym sprzedawane są przepyszne tradycyjne lody na wagę. Lodziarnia oferuje zazwyczaj cztery smaki: śmietankowy, kakaowy, jagodowy i truskawkowy. Lody są robione na miejscu wg tradycyjnej receptury

z użyciem świeżych owoców. Sprzedaje je bardzo sympatyczny starszy pan ubrany w śnieżnobiały fartuch i kaszkiecik, każdą porcję lodów odważa na staroświeckiej wadze szalkowej. Choć bardzo dobrej jakości lodów można również spróbować w Szczawnicy i Nowym Targu, to jednak Krościenko zdecydowanie wygrywa w tej konkurencji.

ponownie pojawiają się zielone znaki, którymi będzie wiodła droga do Krościenka. Szlak niebieski prowadzi dalej prosto grzbietem Pieninek. Od przetęczy w dół, w kierunku północno-wschodnim rozciąga się **polana Burzana** z bardzo ciekawym widokiem na Szczawnicę. Odtąd szlak schodzi łagodnie, w znacznej części

ciekawymi polanami, koszonymi łąkami. Z polan rozciągają się interesujące widoki na rejon Dzwonkówki (983 m n.p.m.) w paśmie Radziejowej, dolinę Dunajca w rejonie Przetomu Tylmanowskiego oraz zakończenie pasma Lubania, a w dole na zabudowania Krościenka.

▼ Wschód słońca w Pieninach

Droga dochodzi do miejsca, w którym łączą się szlaki zielony oraz żółty, prowadzący z Krościenka na przetęcz Szopka. W tym miejscu znajduje się duża **tablica informacyjna** oraz kilka ławek. Tutaj kończy się teren Pienińskiego Parku Narodowego. Szlak schodzi dalej skrajem lasu i pól, mało wyraźnym grzbiecikiem noszącym nazwę Toporzyska. Dochodzi do najwyższej położonych zabudowań Krościenka, wchodzi na wyłożoną betonową kostką ul. Trzech Koron. Po lewej stronie znajdują się zabudowania nadleśnictwa, a poniżej pochodząca z XVIII w. dziekczynna **kapliczka św. Rocha**, wystawiona po ustąpieniu zarazy. Stąd jest jeszcze kilkadziesiąt metrów stromą drogą do skrzyżowania z ul. Jagiellońską prowadzącą do Nowego Targu. Około 200 m od skrzyżowania w lewo znajduje się siedziba Pienińskiego Parku Narodowego. Należy skrócić w prawo, w stronę centrum, minąć niewielki plac z pomnikiem Władysława Jagiełły i dojść do rynku w **KROŚCIENKU**, gdzie kończy się wycieczka.

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

-
1. ZAREJESTRUJ SIĘ
  2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
  3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Tatry, Gorce, Pieniny, Orawa i Spisz

Tatry to najwyższe, najładniejsze, a według wielu również najpiękniejsze polskie góry. Wzniosłe szczyty, urokliwe doliny i fascynująca tatrzańska przyroda sprawiają, że co roku na podbój tatrzańskich szlaków wybiera się wielu amatorów górskich wędrówek. Turystów urzeka również Podhale z jego wyjątkową architekturą i kulturą górską oraz maleńkie, za to niepowtarzalne Pieniny, słynące ze skalnych baszt Trzech Koron i przełomu Dunajca. Zapraszamy w góry (i nie tylko) z naszym przewodnikiem!

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
● <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
● <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
● <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuski 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny na:

ebookpoint

ISBN 978-83-283-7840-7

Cena 36,90 zł